

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa skargi S. T. i A. T. przeciwko Bank spółce akcyjna w W.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 14 stycznia 2025 r.,
na skutek skargi S. T. i A. T. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy
bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1933/22,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1933/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje S. T. i A. T. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężne w wysokości po 2500 (dwa tysiące pięćset) złotych za okres od 16 sierpnia 2018 r. do 14 stycznia 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia w sprawie o sygn. akt I ACa 1933/22 nie później niż w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt;**
- 4. oddala skargę w pozostałym zakresie;**
- 5. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz S. T. i A. T. kwoty po 200 (dwieście) zł uiszczonych tytułem opłaty od skargi;**

6. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz S. T. i A. T. kwot po 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia wydania niniejszego postanowienia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą z 16 października 2024 r. (data prezentaty), Skarżący S. T. i A. T., zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika - r.pr. M. K. wniesli o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie I Wydział Cywilny w sprawie z powództwa A. T. i S. T. przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W., sygn. akt: I ACa 1933/22, nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia podjęcia stosownych działań w sprawie; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego ze Skarżących kwoty po 10 000 zł; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz strony skarżącej kosztów tego postępowania według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu Skarżący podali, że apelacja powodów z dnia 28 października 2022 r. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, I Wydział Cywilny z dnia 21 września 2022 r. (sygn. akt: I C 1502/18) wpłynęła do Sądu I instancji w dniu 04.11.2022 r. Strona pozwana również złożyła apelację, która także wpłynęła do Sądu w dniu 04.11.2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny przekazał akta sprawy wraz z apelacjami do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. I Wydział Cywilny w dniu 25.11.2022 r. Od chwili wpływu środków odwoławczych złożonych przez Skarżącą i Uczestnika, Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnych czynności w sprawie, w szczególności nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej.

Z uwagi na brak jakichkolwiek informacji o działaniach podejmowanych przez Sąd. Skarżący po 16 miesiącach od wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego,

pismem z dnia 08.03.2024 r. zwrócili się do Sądu z wnioskiem o przyspieszenie rozpoznania sprawy i wyznaczenie terminu rozprawy. W odpowiedzi na przedmiotowe pismo Sąd Apelacyjny w piśmie z dnia 15.03.2024 r. wskazał, że sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu rozpoznania zgodnie z kolejnością wpływu akt do tamtejszego Wydziału.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie w odpowiedzi na skargę z 22 października 2024 r. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania - o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

W uzasadnieniu podano, że wyłączną przyczyną, dla której sprawa nie została rozpoznana do czasu wniesienia skargi, niezależnie od podejmowanych w tym czasie czynności, jest sytuacja kadrowa I Wydziału Cywilnego oraz liczba spraw oczekujących. Sąd Apelacyjny w Krakowie jest bowiem dotknięty od kilku lat bardzo poważnymi brakami kadrowymi. W I Wydziale Cywilnym dla sprawnego orzekania niezbędna jest liczba 22-23 sędziów. W okresie procedowania w objętym skargą postępowaniu Wydział składał się z 19 osób (w tym Prezesa Sądu Apelacyjnego, Przewodniczącej Wydziału, Zastępcy Przewodniczącej Wydziału i trojga wizytatorów ds. cywilnych, którzy orzekają w zmniejszonym wymiarze - zgodnie z Regulaminem urzędowania sądów powszechnych i wobec ogromnej liczby obowiązków pozaorzeczniczych). Przez dłuższy okres obsada Wydziału wynosiła zaledwie 14 osób. Na półrocznym urlopie dla poratowania zdrowia do niedawna pozostawał jeden z sędziów (urlop był poprzedzony licznymi, długimi zwolnieniami lekarskimi). Aktualnie sędzia ten w dalszym ciągu jest nieobecny.

W roku 2020 z I Wydziału Cywilnego odeszły 3 osoby, co wywołało konieczność podziału spraw z ich referatów pomiędzy pozostałych sędziów i zwiększyło ich obciążenia wynikające ze zwykłego przydziału (podziałowi zwykle ulega za każdym razem po kilkadziesiąt spraw).

Obciążenie sędziów jest bardzo duże, referaty przekraczają 400 spraw.

Zważywszy na wagę problemów rozstrzyganych przed Sądem Apelacyjnym, obszerność akt i stopień skomplikowania spraw, bardzo trudno jest obciążać sędziów większą liczbą spraw w skali pojedynczych sesji czy w skali miesiąca.

Skutki odejścia sędziów oraz przyjścia osób nowopowołanych po znacznym okresie wakatów odczuwane są w I Wydziale nadal i będą się rozciągać na kolejne

lata, co oznacza w praktyce, że każda sprawa wpływająca do I Wydziału naznaczona będzie przewlekłością. Nie ma bowiem możliwości - zachowując kolejność wpływu - rozpoznania jej przed upływem 2-2,5 roku.

Poziom zaległości (czyli liczba spraw nierozpoznanych) w Wydziale zwiększa się z każdym rokiem, ostatnio intensywniej z uwagi na znaczny napływ tzw. „spraw frankowych”. W ubiegłym roku poziom zaległości uległ podwojeniu. Wpłynęło na to także przesunięcie postępowań międzyinstancyjnych do wydziałów odwoławczych oraz przywrócenie w znacznej mierze zażaleń „pionowych” - do sądu II instancji, także i w tym wypadku wraz z postępowaniem międzyinstancyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub

czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Z analizy akt sprawy wynika, że akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego 28 listopada 2022 r. Następnie 6 grudnia 2022 r. dokonano losowania i przydziału referenta w sprawie. Z kolei 14 grudnia 2022 r. asystent sędziego zarządził doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikom stron. Zarządzeniem z 7 lutego 2023 r. nakazano złożenie akt w archiwum w oczekiwaniu na termin rozprawy. Pismem z 8 marca 2023 r. (data prezentaty) pełnomocnik powodów złożył wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Pismem z 15 marca 2024 r. odpowiadziano, że sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu, zgodnie z kolejnością wpływu akt.

Rację ma zatem skarżący, że w sprawie wystąpiła już blisko dwuletnia bezczynność Sądu Apelacyjnego. Nastąpiła ona w okresie od dnia 7 lutego 2023 r. i trwa do dnia orzekania w niniejszej sprawie.

Przechodząc do oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania mającej wskazywać na bezzasadność skargi, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa

obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120). Sąd Apelacyjny jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi zatem formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

Idąc dalej w zakresie oceny argumentacji podniesionej przez uczestnika postępowania, a związanej z koniecznością oddalenia skargi wskazać należy, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności. W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnej czynności zmierzającej do merytorycznego rozpoznania sprawy przez niespełna 2 lata (od 7 lutego 2023 r. do dnia orzekania w sprawie). Powyższe pozwala jednak stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1933/22 doszło do przewlekłości postępowania.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania Skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 10 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu Skarżącym od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 2500 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Sąd Najwyższy wziął przy tym pod uwagę fakt, że pozew o zapłatę w niniejszej sprawie został złożony 16 sierpnia 2018 r.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania Skarżącym pełnej żądanej przez nich kwot po 10 000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w punkcie 4.

W punkcie 5 sentencji postanowienia Sąd Najwyższy orzekł o zwrocie opłaty na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania

O kosztach postępowania skargowego w punkcie 6 postanowienia (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości po 240 zł) orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Żmij

ł.n

r.g.